



# کلاع ها

نوشته‌ی نادر ابراهیمی

نقاشی از نورالدین زرین کلک



پاراند

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

پاراند

پاراند

کانون

پاراند

parand.se

# کلاع ها



نوشته‌ی نادر ابراهیمی

نقاشی از نورالدین زرین کلک



درخت چنار با سر و سبز دوست بود.

توی همین دهکده پرندگان کوچک قشکی زندگی می‌کرد بهنام «چرخ‌دیست»، و این پرندگان کوچک کارشن نامه‌رسانی بود.

سال‌های سال بودکه پرند و چنار و سرو، خوب و خوش در کنارهم زندگی می‌کردند.

اب و طاک پدرخنان خوارک می‌دادند و پرندگان برای آنها اوازهای خوب می‌خواند.  
اینطور زندگی می‌گردند تا اینکه یک روز صبح، همه چیز بیرون ریخت.

و دهکده‌ی آرام، پیر از گلاغ شد.

هزار سال پیش نبود، صد سال پیش هم نبود، پارسال بود یا دو سال پیش، نمی‌دانم. شاید هم چهار پنج سال پیش.

در گوشه‌یی از سرزمین ما دهکده‌یی بود.

در این دهکده باقی بود.

در این باقی، درخت قشک سبزی بود بهنام سرو، و در باخ دیگری، کنار جوی آب، توی همین دهکده درخت چناری بود بزرگ و بلند.

تمسی دانید مقدار کلاع: دسته دسته، هزار هزار، باجیچ و داد و فار فار.  
 روزی که کلاعها امدهند چرخ رسیک، نامه‌سان مسیر بان، از دل و جان به‌آشنا خوش امد گفت:  
 کلاعها، کلاعهای خوب و معترم! به‌حاجه‌ی فشنگت ما خوش امدهید. مقدار محبت‌کردید که همه پاهم امدهید.  
 فدمتان روی چشم، فدمتان روی هرشاخه و برگ، گاشن که اینجا به‌شما خوشن بکنند. بی‌خشید خیلی که  
 من خواهم چیزی ببرسم از شما، آیا برای همیشه در ده ما من مانید یا فقط دوسروزی به‌دمانی امده‌اید؟  
 یکی از کلاعها خنده‌دانه: قاه قاه، و گفت:  
 این پرنده چه حرف‌های خنکی می‌زند. خیال می‌کند دهکده مال اوست. خیال می‌کند درخت‌ها  
 را هریزد. و یکی دیگر گفت:  
 آهان پرنده! یادت‌یاشد. مایه‌هر جاکه بخواهیم می‌رویم. هر قدر بخواهیم می‌مانیم. هر کاری که  
 دوست داشته باشیم می‌کنیم.  
 وهمه‌ی کلاعها یا هم خنده‌دانه: قاه قاه قاه.  
 پرنده‌ی کوچک هیچ دلگیر نشد. با خودش فکر کرد:  
 «چه کار می‌شود کرد. این‌حتماً اخلاق است. پرنده کسی  
 اما وقتی یکی از کلاعها پانوکش لانه‌ی فشنگت او را گند و از درخت پایین‌انداخت. پرنده کسی  
 غصه‌دار شد. یا وجود این یاز هم شکایتی نکرد. و فکر کرد: «پاشد. عیین ندارد. شاید این‌هم عادت کلاع‌هایست  
 که لانه‌ی پرنده‌گان کوچک را خراب کنند. برای من، که اینقدر کوچکم، هر برگ، لانه‌ی بیست». رفت و در  
 سایه‌ی یک برگ کوچک چنان، خود را به‌خواب زد. درخت پلنگ چنان‌که حال و روز پرنده‌ی کوچک را دید گفت:  
 چرخ رسیک مسیر بان! از که قبیر کردیم که این وقت خود را به‌خواب می‌زنی؟  
 پرنده‌ی دل شکسته گفت: لانه‌ام را کلاعها خراب کرده‌اند.  
 یکی دو روز بعد تمام کلاعها، از دوستی سرو و چنان پاچیر شدند. و فتند، روی چمن‌ها نشستند و گفتند:  
 دوستی؟ این دیگر چه فصه‌ی بیست که درخت‌ها درست کرده‌اند؟





چرخ دیسک که در گتاری نشسته بود گفت: کلاع های معترم! این، فصیح تازه بی نیست. سال گاست که  
آنها دوستان یکدیگرند.

اما، صدای تازک پرنده در میان قار قار کلاع ها تاییدید شد.  
آنها کمی آهست گفت و گو گردند و بعد رفتهند و روی سرو سیز نشستند.  
یکی گفت: حالا، باور گردید که من دروغ نمی گفتم؟ درخت بلند چنار با درخت انواع گنار دیوار  
دوست شده است. من امروز نامه چنار را برای درخت انواع گنار دیوار  
یکی دیگر از کلاع ها گفت: بله، درست است. اما من فکر می گردم که چنار بلند دوست سرو است.  
چرخ دیسک بهمن اینطور گفته بود.

چنار بلند یا سرو دوست بود. ولی دیگر از دست او خسته شده است.  
چرخ دیسک فکر گرد که شاید کلاع ها شوخي می کنند. به خودش گفت:  
این کلاع ها شوخي خوب هم بلند نیستند.  
سر و سیز گفت: شما کلاع ها چه دروغ ها از خودتان در می اورید؟ اما بدانید که دوستی ما به مرغ  
کلاع ها از میان نمی رود.  
پرندهای کوچک از این جواب شاد شد؛ اما کلاع اول گفت: دروغ؟ چرا به ما بی احترامی می کنید  
خانم سرو؟ اجزا زی دهد این نامه را بیاورم برایتان بخوانم؟



پرخ ریست گفت: «اد . . . چهاروغ‌ها . . . مثل اینکه تعایش می‌دهند.  
 کلاع رفت و با برگ سبزی که از شاخه‌ی چنار گندۀ بود باز گشت.  
 - گوش کنید تا براستان بخواهم: «درخت انبعیر سر بزیر! خیلی  
 وقت بودکه می‌خواست برای شما نامه بدهم، ولی این پرندۀ‌ی کوچک  
 قابل اعتماد نیست. حالاکه کلاع‌ها، پرندگان خوب، به‌اینجا سفر  
 کردند من نامه‌ام را براستان می‌فرستم. راستی که شما،  
 درخت انبعیر تازه‌نین، چقدر سر بزیر و زیبا هستید. حیف  
 که ما بهم تزدیک نیستیم، و من مجبورم روز و شب،  
 سرو و رانگاه‌کنم که تزدیک من است. این سرو، چقدر خود  
 خواه است. سال پیش چندین نامه برای او فرستام،  
 ولی او هیچ جوابی بهمن نداد».  
 سرو فریاد زد: این حرف، راست نیست. باور کنید!  
 من برجک‌های اورا می‌خواندم و جواب می‌دادم پرندۀ‌ی کوچک!  
 مگر تو نامه‌های مرا به‌چنار بلنده‌نمی‌رسانند؟  
 - چرا، چرا، می‌رساندم. حرف کلاع‌ها را هیچ وقت باور نکن.  
 سرو از کلاع خواهش کرد که بقیمه نامه را نخواند، اما کلاع  
 برگش را بر گرداند و روی دیگرش را خواند: «دوست‌من، درخت انبعیر! پیش از انکه



درخت سپیدار خشک را بیاندازند من شما را نمی‌بودم، و گرته ممکن نبود با درخت سرو دوست بشوم.  
 بینند. او آنقدر خود خواه است که دلش می‌خواهد زمستان هم سبز باشد.»  
 سرو گفت: این‌که عیبا من نیست. لباس سبز تنها لباس من است.  
 - بیگذریم، . . . چیزهای دیگری هم نوشته است، اما اگر بخواهم سرو بیشتر غصه‌دار می‌شود.  
 سرو، دلشکسته گفت: اگر است بگویید شاخه‌های من، حتّما از غصه خم می‌شود.  
 - نه . . . نه ای سرو سبز! حرف‌هایتان را باور نکن. خودت را تکانی بد و مگذار این  
 پرندگان بدوری شاخه‌های خوب تو به گفت و گو بنشینند.  
 سرو فکری کرد و گفت:  
 کلاع‌ها! بروید به درخت بلند بگویید من شادم‌که او دوست تازه‌می‌بیند  
 کرده است، من می‌خواهم که او خوش باشد. و هر دوست تازه، شادی  
 تازه‌بیست.  
 پرندۀ‌ی کوچک گفت:  
 من این بیام را برای درخت بلند می‌برم، او به قدر تو ساده نیست. او فربک کلاع‌ها را  
 نمی‌خورد. او کلاع‌ها را بینتر از تو می‌شناسد، و فرستت دو بیم ذئبی به آنها نمی‌دهد.  
 این پرندگان نامه‌بران می‌خواهند دوستی‌ها را از میان بردارند. و تو، سرو سبز مسیریان! بدان  
 نوک تمام پرندۀ‌های بد بهستگی می‌خورد.

۹



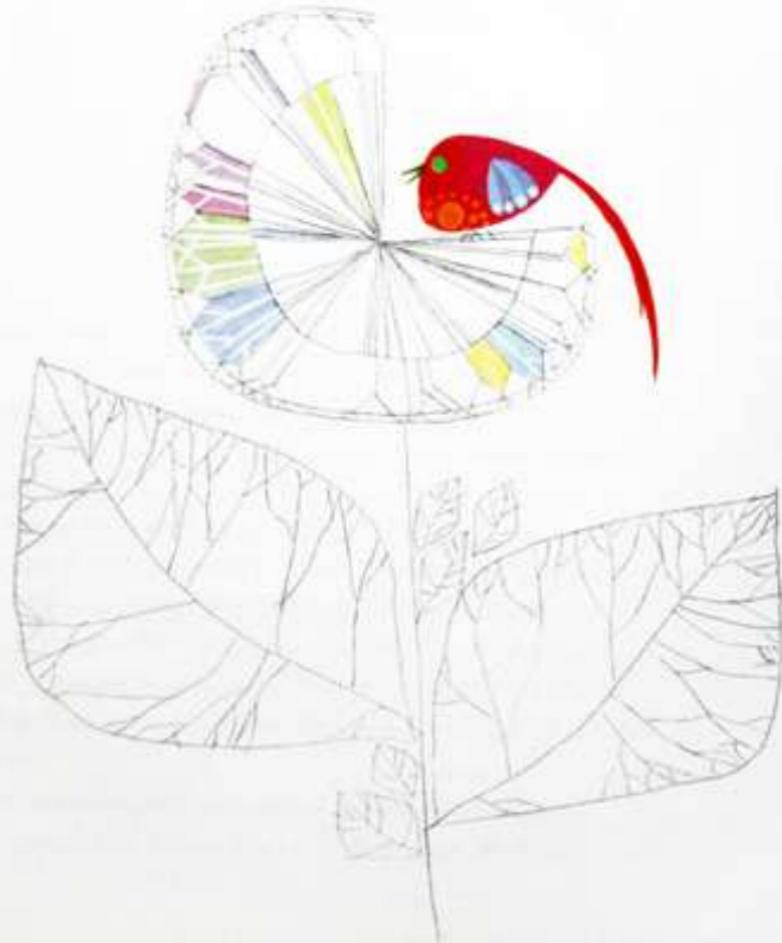
اما، صدای تازک بِرندَه در میان فار قار کلاعها ناپدید شد.  
آسما رفته و بر سر درخت پلند تشنست. چرخ دیسک می خواسته استان را برای او بگوید اما کلاعها  
امان ندادند.

یکی گفت: حالا فرمیدید که سرو سبز با درخت سرمهز بر انبعث دوست شده است؟  
برندَه کوچک باگریه گفت:

وای بِرَشْمَا! چرا خجالت نمی کشید؟ اختر این که زندگی نش.  
کلاع دیگر گفت: شنیدید که سرو چه بیامی برای درخت چنار فرستاد؟ من که نمی توانم چنار  
را با خیر کنم. دلم برای او من سوزد.  
درخت پلند جواب داد: کلاعها، کلاعها من شما را خوب می شناسم. کم شوید و پا از روی  
شاخه های من بفرارید. سرو سبز با من آتفدار می بینم استگه هر گز حرف بدی بهمن نمی زند.  
سکاش که اینطور بود؛ اما بیا و نامه بی برای او بده. بین چکونه نامه اات را جواب می دهد.  
چرخ دیسک گفت: نامه را من می برم.

سهمی عیسی ندارد، ما اجازه می دهیم، با اینکه مدت هاست تو بیام های سرو را به درخت پلند نمی رسانی.  
چنار، روی برجی نوشته: سرو سبز می بین من؟ ما همیشه دوستان خوب هم بوده ایم، و خواهیم بود.  
وقتی چرخ دیسک نامه را برداشت و پرواز کرد اسماع را دیدگه پر از کلاع است.

کلاعها دستادست، هزار هزار، یا چیخ و داد و فار قار همراه او بودند.  
برندَه کوچک فریاد زد:  
«از جلوی من کنار بروید، واه مرا باز کنید!» اما کلاعها نامه را از چنگ او دراوردند، بازگشتند



و به چنان گفتند: این هم نامه‌ات. سرو، آن و انقوانده پاره کرد.  
پرندی رنگین غمکین: که تمام تشن درد می‌کر درفت روی شاخه‌ی کوتاه درختی نشست و شروع کرد  
به او از خواتمن: «کلا غها، کلا غها! کلا غهای بد؟ از این همه دروغ گفتن و میان دوستان خوب را بهم زدن  
چه فایده؟ از اینکه بشکنید قلب خوب این درخت‌های خوب را چه فایده؟ چه فایده کلا غها، کلا غهای بد؟  
درخت بیلند چنان باز هم دلش نمی‌خواست حرف کلا غها را باور کند. پرندی کوچک را صدا کرد و  
گفت: برو بسرو من بیکوکه می‌تواند با تمام درخت‌های دنیا دوستی کند. من هم یکنی از تمام درخت‌ها.  
چرخ دیسک برخاست و بگروه کلا غها با او همراه شدند و برس سرو شاد نشستند. پرندی رنگین  
فریاد زد: اختر پنکدارید من هم حرفم را بزن تو!



- نمی‌گویم، هیچ وقت نمی‌گویم.
- درخت پلند! جواب سرو اینست: «من انقدر قشتم که تمام درخت‌های با غذا دوستم دارند. دوستی درخت زشته مثل تو برای من چه فایده دارد؟»
- چرخ ریسک، گریان گفت: «حرف‌هایشان را باور نکن. آنها تورا آزار می‌دهند و کلاغی با خشم فریاد زد: چرخ ریسک دروغگو! آیا ما عین حرف‌های سرو را برای درخت پلند نکفیم؟ پرنده‌ی کوچک جواب داد: چرا، اما...»
- کلاغها فرصت ندادند که چرخ ریسک هر فشن را تمام کنند و سرو صدایی بزرگ به راه آمد اخترند.
- برویم، برویم، برویم...
- قار قار قار...
- از اینجا برویم.
- برویم به جایی که از دوستی خبری باشد.
- قار قار قار...

اما صدای نازک پرنده در میان قار قار کلاغ‌ها ناپدید شد.  
کلاغ اول: این درخت چنان چقدر خود خواه است.  
کلاغ دوم: حرفي نزیند، دل سرو می‌شکند.  
کلاغ سوم: بد... بیشتر است فراموش کنیم. باید از اینجا برویم؛ برویم به جایی که از دوستی خبری باشد.  
پرنده‌ی کوچک زیر لب نالید: زودتر، .. زودتر، ..  
کلاغ چهارم: اما من نمی‌توانم حرف نزنم. سرویچار باید بداند درخت پلند برایش چه بیامی فرستاده است. سرو سبز مهریان! چنان گفت: «من از دوستی با تو خیلی خسته شده‌ام. دلم می‌خواهد از جلوی چشم کنار بروی و بگذاری با درخت‌های تازه‌ی اشنا شوم.» سرو، که حرف‌های تلخ کلاغها بر داش نشسته بود، گفت: برویدید درخت پلند چنار بگویید من انقدر قشتم که تمام درخت‌های با غذا دوستم دارند. دوستی درخت زشته مثل تو برای من چه فایده دارد؟  
کلاغها شادمان شدند. پرنده‌ی کوچک‌تر را برداشتند و به سوی درخت چنار رفتند.  
- تو، پرنده‌ی دروغگو! خودت بیکو که سرو برای چنار چه بیامی فرستاد.

چرخ ریسک  
که درمانه بود  
سرش را در میان  
شاخهای سرو فرو می کرد و  
می گفت:  
«بریا بمان ای سرو! من، با او از خوبیم  
برای تو قصه می گویم من با بالهای کوچک  
ترا یاد می زنم من با پرهای رنگیم  
ترا می ازایم  
من، سرانجام، یک روز برای تو نامهای خوبیم می آورم.  
بریا بمان ای سرو!  
و مکذار که کلاعهای بد کارشان را پیش ببرند».



روزها،  
و روزها،  
کلاعهای سر  
سر و ساده درخت  
بلند می نشستند و  
اوایهای پر کیته می خواندند.  
پرندگان کوچک غمگین، گاه روی  
سر و می نشست و گاه، روی شاخهای  
نیمه خشک چهار و پیهانها می گفت: درختها،  
درختهای خوب! عرفهای مرآ بشنوید و باور کنید.  
اما دیگر  
نه سرو بدانو گوش  
می سپرد نادرخت بلند.  
سر و به خود می گفت: بدون  
دوستی درخت بلند، من هیچ چیز  
را دوست ندارم. و چهار بلند، در باغ  
دیگر، گنار جوی اب، با خود می گفت:  
ذندگی بدون دوستی چه خاصیت دارد؟  
چهار، آهسته آهسته رسنهایش را از خاک بپرورن.  
کشید و در هوای داغ تاستان تکه داشت. رسنهایش چیزی  
نمانده بود که از بین این و افتاب خشک شوند. فلات دهکده درخت  
بلند را که چنین دید به جوی اب گفت: سیر ایش کن، مکذار خشک  
شود! هرچقدر که اب می خواهد باد و بده! جوی، هرچه اب داشت بزمین  
پخشید و گفت: زمین، ای زمین خوب! مکذار درخت بلند تشه بماند. او بمزودی  
خشک می شود. زمین گفت: افسوس! این درخت، بیشتر رسنهایش را از من بس گرفته.  
است. من نمی توانم کاری بکنم. سرو سبز از گنار دیوار باغ، درخت بلند را دید که سفت بیمار.  
است. تعاملش تمام شد و با تغییرنی باز تند پاییزی، کمر خم کرد. دیگر چیزی نمانده بود که بشکند.



و گاهی برگت‌های خشک درخت چنار را مثل دانه از روی زمین برمی‌بینید، به هر دو روی آنها نکاهی می‌کرد و با خود می‌گفت: حیف‌که اشک، جلوی چشم‌هایم را اگرفته است و نمی‌گذارد برگت‌ها را بخواهم. شاید در میان آنها نامه‌ای خوبی هم برآی سرو باشد.

سرانجام، وقتی چرخ‌رسک داشت که به تنهایی کاری از پیش‌نمی‌بردو زورش به کلاع‌هانمی‌رسد باز سفر نیست و براه افتاد. پیش از آنکه دهکده و اترک کند به دیدار دو درخت رفت و گفت:

کمی صیر داشته باشید. تا کلاع‌ها اینجا هستند که کاری از دست من ساخته نیست. من روم شاید راهی برای نجات شما پیدا کنم.

درخت‌ها جوابی ندادند و کلاع‌ها قافله خنده‌یدند.

پرندۀ رفت و رفت تا خسته شد و روی سنگ بزرگی نشست.

سنگ گفت: پرندۀ‌کوچک! چرا اینقدر غمگینی؟ شاید شکارچی‌ها دوستت را شکار کرده‌اند.

پرندۀ جواب داد: «نه، . . . من برای دو درخت خوب غمگینم.» و داستان کلاع‌ها را باز گفت.

دل سنگ سوخت و به اوراهی را نشان داد: سیمرغ، پرندۀ‌بزرگ تو نیز و مند کوه را خبر کن. شاید او بداند که چه باید کرد.

پرندۀ گفت: منشکرم، سنگ مهریان. من می‌روم تا ان پرندۀ‌بزرگ را پیدا کنم.

رفت و رفت تا باز خسته شد و بر دامن کوهی فرود آمد.

کوه گفت: پرندۀ‌خسته، چرا اینقدر غمگینی؟ شاید دوست تورا از تو جدا کرده‌اند و به قفس انداخته‌اند.

پرندۀ جواب داد: «نه، . . . غم من برای خودم نیست.» و داستان کلاع‌ها را دوباره گفت. و در پایان به پسندی که سنگ داده بود اشاره کرد.

کوه گفت: خانه‌ی پرندۀ‌بزرگ، روی سر من است، نوک این قله‌ی بلند.

- منشکرم کوه مهریان. من به دیدار آن پرندۀ می‌روم.
- حوش‌امدی رفیق من.



پرندگان رفت ناپائونک فله رسید. خانه‌ی سیمرغ را در میان برق‌ها شناخت. با صدای نازکش فریاد زد:  
«... ای پرندگان بزرگ! جرا بی خبر نشسته‌ی؟ در سرزمین تو، کلاغ‌ها، با دروغ‌هایشان  
درخت‌ها را شکسته‌اند. درختان خوب در انتظار محبت تو هستند؛ تعاشان بد». سیمرغ، سر بالا کشید و گفت: «تو کیستی؟ از گدام (درختان خوب)، حرف می‌زنی؟ خانه‌ی مرا چنکونه  
پیدا کردی؟»

پرندگان گوچک تمام داستان را یاز گفت؛ داستان کلاغ‌ها و سنک و گوه را.  
پرندگان بزرگ خنده‌ید و جواب داد: یک سیمرغ تنبیه هم کاری نمی‌کند. من پرندگان بزرگ شش  
فله را خبر می‌کنم.  
روز بعد، سی مرغ بزرگ تیزیز، در کنار هم، بهسوی روستا روانی آوردند.



باغ بهان باع من رفت و نامه های درختان خوب را می رساند. ذمین برای جویابی امامی فرستاد: «درخت پلند، اب را قبول می کند.» و جوی، غنات را خبر گرد: «درخت پلند اب را قبول می کند.» سرو، گمر راست کرد و شادمانه خنده دید و پهچرخ زیست کشتنگ گفت:  
روی شاخه های من خانه بین بساز، و با او از خوبیت برای من فحصی بیکو! پرندگان و نیکین کوچک جشنی بدیا کرده بود. از این سو به آنسو می پرید و صدای او ازش تمام باغ ها را پر کرده بود.  
چون زمستان فرا رسید و برف پارید، چنان بیسرو گفت: اکتون من به خواب ارامی فرومی روم، اسود و سبک، و سرو که جامه بین سپید پوشیده بود، جواب داد: این هم لباس سفیدی از برف، من دیگر سبز نیست.  
و چنان گفت: چه سفید باشی چه سبز، فرقی نمی کند. تو خوبی، همیشه خوبی.  
و پرندگان تیزپر به سوی قله ها و خانه های خویش باز گشتند.

پرندگان کوچک سوال کرد: شما با کلاع ها چنگ می کنید؟ آنها جواب دادند: نه... کلاع ها هرگز با ما روی رو نمی شوند. آنها از سایه های ما فرار می کنند.  
و چون سایه های پرندگان روی باغ های روتا کشیده شد، کلاع ها دسته دسته و هزار هزار، با جمیع و داد و فار قار به سوی چنگ های دور و تاریکشان گردیدند.  
چرخ زیست کشتنگ، در قلب خود، جشنی بدپا کرده بود.  
پرندگان بزرگتر روی دیوار باغ ها نشستند و ماجراهی دروغ های کلاع ها را برای سرو و چنان نیمه خشک، مویده مه حکایت کردند. درخت ها روح نازه یافتدند، موجی از نشاط و خنده باغ ها را فرا گرفت. چرخ زیست کشتنگ بیایی از این

گابهایی که ناگفون منتشر شده است:

۲۰



سازمان اثاث

گلستان شعر خارجی کوهکان و توحید نامان

بـ جلد شمیر ۲۵ روپیه

دروستان سیزدهم

ساده

کوہاٹ

10